

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – L. Lavric
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, I. Țurcan, L. Pruteanu

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Barbu împotriva Întreprinderii de Stat „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” cu privire la încasarea plăților salariale, repararea prejudiciului, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul depus de către Întreprinderea de Stat „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, s-a casat hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în parte, și în partea casată s-a emis o nouă hotărâre,

constată:

La data de 04 iunie 2019 Valentina Barbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”, prin care a solicitat încasarea sumei de 187 200 lei, cu titlu de salariu restant, încasarea plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit în termen, a indemnizației de concediu anual pentru anii 2017-2018 în sumă de 15 600 lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, ca rezultat al privării ilegale de salariul garantat și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că în temeiul contractului individual de muncă din data de 02 ianuarie 2017 și a ordinului de angajare nr. 01-2c/17 din 02 ianuarie 2017 a fost angajată, în calitate de șef detașament agricol la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală Stăuceni”, pe un termen de până la data de 31 mai 2017. Ulterior, contractul individual de muncă a fost prelungit prin ordinul nr. 05-240/17 din 30 mai 2017 și ordinul nr. 12-715/17 din 29 decembrie 2017 și

respectiv ordinul nr. 5c/18 din 01 februarie 2018, care a expirat la 31 decembrie 2018.

Conform contractului individual de muncă nominalizat salariul lunar a fost stabilit în mărime de 7800 lei.

Reclamanta a indicat că până în prezent angajatorul nu a emis nici un ordin de concediere ca urmare a expirării contractului, prin urmare, relațiile de muncă continuă până în prezent.

Pe tot parcursul activității, careva abateri disciplinare nu a admis, nu a fost sanctionată disciplinar, îndeplinindu-și sârguincios obligațiunile de serviciu.

A remarcat că, salariul garantat de lege în baza contractului individual de muncă nu i-a fost achitat pentru perioada 02 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2018, astfel, restanța la salariu constituie suma de 187 200 lei.

De asemenea, reclamanta a menționat că nu au fost achitate nici indemnizațiile de concediu anual pentru anii 2017-2018, care în temeiul art. 117 și art. 119 din Codul muncii, urma să fie achitate în mărime de 15 600 lei.

Reclamanta și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 90 alin. (3), art. 329 alin. (1) și art. 330 din Codul muncii.

Reclamanta a menționat că, în ultima perioadă a suportat stres care s-a creat ca consecință la ilegalitățile comise de către pârâtă, deoarece a rămas practic fără singura sursă de existență, având și probleme de sănătate. Consideră că prin acțiunile ilegale ale angajatorului i s-a cauzat prejudiciu moral considerabil, întrucât a fost privată ilegal de dreptul de a dispune de salariul garantat, iar în prezent nu poate beneficia de un trai decent, fapt, ce a determinat-o să solicite repararea prejudiciului moral cauzat în sumă de 30 000 lei.

Prin hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Valentina Barbu.

S-a încasat din contul Întreprinderii de Stat „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul Valentinei Barbu suma de 72 717,95 lei cu titlul de salariu restant neachitat, indemnizația de concediu anual pentru anii 2017 - 2018 în mărime de 15 300 lei, plata suplimentară pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu în sumă totală de 97 034 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 1000 lei, iar în total suma de 186 051,95 lei.

S-a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Întreprinderea de Stat „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 5 551,55 lei. (f.d. 118, 124-128)

La 25 noiembrie 2019 ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a depus apel nemotivat, ulterior, la data de 30 iunie 2021 a depus apel motivat, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 19 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.

S-a casat hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea încasării plății suplimentare pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu în sumă de 97 034 lei și în partea casată s-a emis o nouă

hotărâre, prin care cerința înaintată de către Valentina Barbu cu privire la încasarea plății suplimentare pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu s-a respins ca fiind neîntemeiată.

În rest hotărârea primei instanțe a rămas fără modificări. (f.d. 186, 187-196)

La data de 02 martie 2022 Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate, a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în partea pretențiilor respinse, cu menținerea hotărârii din 19 noiembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 203-210)

În motivarea recursului reprezentantul recurenteii a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, atât din punct de vedere a dreptului material, cât și a celui procedural, care contravine și nu se coroborează cu probele anexate la materialele cauzei, drept tendențioasă cu violarea drepturilor salariatului, prin procedurile executate de instanța de judecată internațională.

Recurenta a menționat că, analizând circumstanțele cauzei în raport cu prevederile art. 330 din Codul muncii, consideră întemeiată pretenția cu privire la încasarea plății suplimentare pentru reținerea plăților salariale în sumă de 97 034 lei, ceea ce constituie 0,3 % din salariul neplătit în termen, a indemnizației pentru concediul anual, ori din 2017 până în prezent au trecut 5 ani de când ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” este în întârziere la plată a drepturilor salariale. Totodată, a indicat că consecințele prevederilor art. 330 alin. (2) din Codul muncii survin în cazul existenței vinei angajatorului ca o condiție obligatorie prevăzută de lege pentru angajarea răspunderii patrimoniale.

În opinia recurenteii, instanța de apel trebuia să rețină că datoria restantă la salariu și indemnizația de concediu anual este considerată suma salariului și indemnizației de concediu care nu a fost achitată în termen, iar angajatorul, care nu și-a executat obligațiile prevăzute de lege, este prezumat în culpă, fiind eliberat de răspundere numai dacă dovedește că a fost împiedicat să execute prevederile contractului printr-o cauză care nu-i poate fi imputată. La caz, incontestabil s-a dovedit că este culpabilă de neexecutarea în termen a obligației față de angajată, deoarece nu a achitat fără nici un motiv justificativ remunerația conform contractelor individuale de muncă.

A menționat că instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prezentului litigiu.

Cu referire la încasarea indemnizației pentru concediu, plăților suplimentare pentru reținerea plăților salariale și indemnizației pentru concediul anual, consideră că urmează a fi plătite sumele solicitate, ori prin neachitarea salariului de către angajator i s-a încălcat dreptul la un trai decent garantat de art. 47 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu articolul 433 lit. a), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Completul constată că, în speță, cererea de recurs este îndreptată împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea,

aceasta este depusa de către Valentina Barbu, care are calitatea procesuală de reclamantă și este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 07 decembrie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost expediată în adresa recurentei Valentina Barbu și reprezentantului acesteia avocatului Iaroslav Istrate la data de 01 martie 2022 prin intermediul oficiului poștal și prin poșta electronică la data de 07 martie 2022. (f.d. 197, 200)

Astfel, recursul declarat la 02 martie 2022 de către Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate, este în termen.

La data de 05 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului declarat de Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate împotriva deciziei din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia.

Prin încheierea din 18 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție recursul Valentinei Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate, s-a considerat admisibil pentru examinarea în fond.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără prezența participanților la proces, data și ora ședinței fiind plasate pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul a decis inoportună invitarea participanților într-o ședință publică, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și în referințe au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Din materialele cauzei s-a constatat că prin cererea de chemare în judecată, Valentina Barbu a solicitat încasarea sumei de 187 200 lei, cu titlu de salariu restant, încasarea plății suplimentare în mărime de 0,3 %, pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit în termen, a indemnizației de concediu anual pentru anii

2017-2018 în sumă de 15 600 lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, ca rezultat al privării ilegale de salariul garantat și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată, încasând de la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în beneficiul Valentinei Barbu suma de 72 717,95 lei cu titlul de salariu restant neachitat, indemnizația pentru concediul nefolosit în perioada 2017 - 2018 în mărime de 15 300 lei, plata suplimentară pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu în sumă totală de 97 034 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 1000 lei, iar în total suma de 186 051,95 lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 5 551,55 lei, cu respingerea pretenției de încasare a prejudiciului moral ca fiind neîntemeiată.

Instanța de recurs observă că reclamanta Valentina Barbu n-a contestat cu apel hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii.

Hotărârea din 19 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost atacată cu apel de către ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.

Instanța de apel a menținut în parte hotărârea instanței de fond.

Cu referire la pretenția privind încasarea sumei de 97 034 lei cu titlu de plată suplimentară pentru reținerea salariului și a indemnizației de concediu instanța de apel a concluzionat că urmează a fi respinsă, deoarece ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” nu poartă vina în reținerea plăților salariale.

Reclamanta Valentina Barbu a contestat decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției privind încasarea despăgubirii pentru neplata în termen a salariului și a indemnizației de concediu în mărime de 0,3 % din suma neachitată la termen pentru fiecare zi de întârziere.

Din materialele dosarului s-a constatat că în baza contractului individual de muncă nr. 17/13 din 02 ianuarie 2017 și a ordinului de angajare nr. 01-2c/17 din 02 ianuarie 2017 Valentina Barbu a fost angajată la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în funcție de șef detașament în agricultură pentru un termen de până la 31 mai 2017, cu salariul tarifar lunar de 7500 lei. Ulterior, prin ordinul nr. 05-24c/17 din 30 mai 2017 ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a prelungit contractul individual de muncă încheiat cu Valentina Barbu începând cu 01 iunie 2017 până la 31 decembrie 2017. (f.d. 88-93)

ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a încetat raportul juridic de muncă cu Valentina Barbu în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă la 31 decembrie 2017 prin ordinul nr. 12-115c/17 din 29 decembrie 2017. (f.d. 97)

În baza contractului individual de muncă nr. 02-2d/18 din 01 februarie 2018 și a ordinului de angajare nr. 02-03a/18 din 01 februarie 2018 Valentina Barbu a fost angajată la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” în funcție de conducător de detașament agricol pentru un termen de până la 31 decembrie 2018, cu salariul tarifar lunar de 7800 lei. (f. d. 9, 98) Ulterior, prin ordinul nr. 26-11c/18 din 26 noiembrie 2018 s-au încetat raporturile de muncă cu Valentina Barbu în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă începând cu 31 decembrie 2018. (f.d. 105)

ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” prin certificatul nr. 18/6c din 08 februarie 2018 a confirmat că la situația din 31 decembrie 2017 datoria salarială față de Valentina Barbu constituie 50 458,20 lei.

De asemenea, ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” prin certificatul nr. 18/116c din 26 noiembrie 2018 confirmă că la situația din 31 octombrie 2018 datoria salarială față de Valentina Barbu constituie 64 917,95 lei.

Potrivit dispozițiilor de plată întocmite în anul 2017 se constată că ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a achitat Valentinei Barbu suma de 33 223,50 lei, iar în anul 2018 a fost achitată suma de 55 675 lei.

Prin urmare, salariul restant neachitat constituie suma totală de 72 717,95 lei, care include restanța salarială conform situației din 31 octombrie 2018 - 64 917,95 lei și salariul pentru luna noiembrie anul 2018 în sumă de 7800 lei.

În urma analizei circumstanțelor de fapt și de drept, instanțele judecătorești inferioare corect au concluzionat ca fiind întemeiată solicitarea Valentinei Barbu cu privire la încasarea de la ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a salariului restant neachitat în sumă de 72 717,95 lei, precum și a indemnizației de concediu anuală în mărime de 15 300 lei pentru anii 2017-2018, ori materialele cauzei demonstrează că ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a admis restanțe salariale față de Valentina Barbu.

Cât privește hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției de reparare a prejudiciului moral, care a fost menținută prin decizia instanței de apel, Colegiul consideră inoportun de a se expune, deoarece în această parte atât hotărârea instanței de fond, cât și decizia instanței de apel nu au fost contestate. Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate.

Valentina Barbu a contestat decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției privind încasarea plății suplimentare în mărime de 0,3 % pentru fiecare zi de întârziere din suma salariului neplătit în termen.

Cu referire la această pretenție instanța de recurs consideră că corect a fost respinsă, nefiind demonstrată vinovăția părâtei ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni”.

În conformitate cu art. 330 alin. (2) din Codul muncii în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art. 142), a indemnizației de concediu (art. 117), a plăților în caz de eliberare (art. 143) sau a altor plăți (art. 123, 124, 127, 139, 186, art. 225 alin.(8) etc.) convenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Este important de menționat că consecințele prevederilor art. 330 alin. (2) din Codul muncii, conform căruia salariatului i se plătește suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma neplătită în termen, survin în cazul existenței vinei angajatorului ca o condiție obligatorie prevăzută de lege pentru angajarea răspunderii patrimoniale indicate.

La caz, materialele cauzei atestă că Inspectoratul de Stat al Muncii prin răspunsul nr. 514 Col-262/19 din 13 aprilie 2019 a comunicat Valentinei Barbu că ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” admite datorii la plata salariului față de salariații întreprinderii și față de salariații eliberați contrar prevederilor art. 142 alin. (1) și art. 143 alin. (1) din Codul muncii, însă la moment se află în imposibilitate temporară de a efectua careva plăți, din motiv că asupra

mijloacelor bănești aflate la conturile bancare ale întreprinderii au fost aplicate sechestre de către executorii judecătorești și Serviciul Fiscal de Stat. De asemenea din explicațiile scrise ale administratorului ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” la deblocarea conturilor bancare sumele datorate vor fi achitate.

Totodată, ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” a prezentat de la BC „Energbank” SA răspunsul nr. 407/147 din 15 octombrie 2019, prin care se confirmă că în baza încheierilor executorilor judecătorești și dispoziției Serviciului Fiscal de Stat din anul 2017 au fost aplicate sechestre asupra contului bancar al debitorului.

În aceste condiții, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că ÎS „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” nu poartă vina în reținerea plăților salariale.

Totodată, instanța de recurs va respinge argumentul Valentinei Barbu, că instanța de apel a făcut referire la probele din 2019, pe când restanța la salariu este formată în perioada 2017-2018, ori din materialele cauzei cercetate de instanța de apel, reiese că datele specificate în scrisorile din anul 2019 se referă la perioada începând cu anul 2017.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Valentina Barbu, reprezentată de avocatul Iaroslav Istrate.

Se menține decizia din 07 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Barbu împotriva Întreprinderii de Stat „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” cu privire la încasarea plăților salariale, repararea prejudiciului, compensarea cheltuielilor de judecată,

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Maria Ghervas